

RETRAT D'EN GUSTAVO

Jaume Morey Illa

Gustavo Peñalver Vico, o Gustavo com és conegut artísticament, va néixer el 1939 a Cartagena i va ser el major de set germans, un fet que com ell diu el va acostumar a funcionar “a toc de diàna”. De la seva infantesa recorda una ciutat destruïda i arruïnada per les bombes de la Guerra Civil i com el seu primer contacte amb el color foren els cromos d'escuts de futbol que sortien a uns xiclets tan xerecs, segons ell, “que s'enganxaven a les dents”.

“Quan veig l'escut de l'Atlethic de Bilbao encara me'n record d'aquells temps” - diu amb un ulls espurnejants de qui sap que connecta amb els records més vitals com són els de la infància. D'aquell temps recorda les caixes de colors Alpino que li regalava la seva mare, que ha plasmat a les finestres de s'escola de s'Auba, i dels dibuixos que li feia una padrina seva.

La seva arribada a Mallorca va ser de ben nin i aviat ja demostrà la seva vocació en guanyar un grapat de premis de dibuix i pintura. Marxà a Barcelona a estudiar arquitectura però aviat connectà amb el que seria el seu camí vital: la pintura i l'art en general. Perquè cal tenir present que en Gustavo és conegut com a pintor però també és un intel·lectual complet, una capsa inesgotable d'històries, coneixences i anècdotes.

I és lògic perquè quan se'l coneix es veu que no és un personatge pla sinó ple, ple de vida, ple de projectes, ple d'il·lusionisme i de fam per viure, com ell mateix va titular el catàleg del seu 80è aniversari, un home que ha viscut “una vida desesperadament feliç”. I una vida que podrien ser moltes, perquè es poden haver de necessitar moltes vides per a conèixer tanta gent i tan famosa com ell ha conegut: Blai Bonet, Marc Chagall, Joan Miró, Roy Liechstein, Maria del Mar Bonet, Cojuelo, Jimmy Hendrix, David Bowie, Portamisser i un llarguíssim etcètera.

Es veu que no és un personatge pla sinó ple, ple de vida

Coneixences que han estat com els colors de la seva paleta, intensos, plens d'ensenyances que han enriquit la seva obra i la seva visió del món, de la vida i d'entendre l'art com una experiència global de la qual tothom pot participar i que ha de servir per a denunciar la injustícia social. En Gustavo diu que “el paisatge està molt bé per gaudir-lo, per anar a menjar una truita, per tenir una experiència espiritual però l'art ha de servir per denunciar tanta injustícia com hi ha avui dia. Perquè hi ha molts poderosos que s'aprofiten dels pobres desgraciats que no tenen res.”

I on la trobam tota aquesta crítica dins la seva obra? Idò als títols de les seves creacions, perquè també diuen que es va perdre un gran literat amb ell i amb

Els mestres no només s'han de dedicar a explicar dades i continguts

“A més, no es poden oblidar els idiomes, ja que ens obren l'experiència de viure i conèixer el món que ens envolta.” I t'ho diu un home que ha voltat el món per l'Equador i no en un sentit figurat. “Els mestres no només s'han de dedicar a explicar dades i continguts sinó que s'han d'obrir i ser generosos, mostrar-se als seus alumnes i inspirar-los, ja que això els marcarà per a tota la vida. Jo encara vaig pel carrer i molts nins i nines em criden pel meu nom i em saluden perquè han compartit l'experiència de pintar plegats quan érem a l'escola i, a més, moltes mares em mostren el seu agraïment per haver-los donat l'oportunitat d'aquesta experiència”.

Totes aquestes reflexions defineixen una ideologia però estan recolzades per la seva incansable activitat i acció, no només pintant sinó cercant també patrocinadors per a finançar aquestes intervencions. La fama de la qual gaudeix a Berlin i Alemanya ho han fet possible. També és partidari que aquesta implicació artística hauria de ser més generalitzada i a cada municipi els artistes haurien de poder intervenir artísticament a les escoles, com ell ha fet.

D'aquestes intervencions a les escoles n'hem volgut parlar amb els equips directius dels centres de Capdepera i Cala Rajada, de com han viscut aquest temps de convivència amb un personatge tan intens com en Gustavo i també de quin ús pedagògic fan d'aquesta intervenció amb els seus alumnes:

PARLAM AMB LA DIRECTORA DEL CEIP S'ALZINAR DE CAPDEPERA, MARIA ANTÒNIA SANTANDREU

Com va sorgir la idea de que en Gustavo intervingués a l'escola?

Va ser en Paco Galián, mestre de l'escola, qui va tenir la idea inicial que en Gustavo pintàs la paret de l'entrada de la Plaça de la Constitució, que llavors estava en obres. Quan en Gustavo va venir a visitar l'escola, va trobar que aquella paret no era la més idònia per a fer un mural i estava tan engrescat que es va decidir per fer-lo a una altra ubicació: la paret de l'entrada principal. De totes maneres, la idea de fer alguna intervenció a la entrada de la Plaça de la Constitució encara no està del tot descartada.

Quina va ser la reacció dels infants mentre s'executava la intervenció?

El curs passat va coincidir l'exposició d'en Gustavo al Cap Vermell i, posteriorment, la pintada del mural. Per tant l'alumnat ja va iniciar una feina amb l'exposició i es va engrescar molt. El mural en va ser la culminació.

Quin balanç en feis?

Molt positiu. La feina es va iniciar el curs passat i, per mor de la Covid es va acabar al desembre d'aquest curs. És un privilegi poder comptar amb una obra d'un artista amb tant de renom com en Gustavo, i d'aquestes dimensions: 40m2 a la nostra escola.

Educativament parlant quin ús en feis de tenir la seva obra plasmada a les vostres parets?

En el nostre centre els cursos de 3r i 4t de primària ja treballen des de sempre els artistes locals. Però el fet de tenir una obra en viu i en directe d'en Gustavo fa que se'n pugui treure encara més profit! La seva obra té el poder d'arribar directament als infants: els seus colors tan vius, els personatges...

Com definiries en Gustavo per a algú que encara no el conegui?

És un artista nat, una gran persona, molt propera i entranyable. Li estarem sempre agraïts per la seva col·laboració, per tenir-nos en compte i per fer de la nostra escola un espai cultural.

PARLAM AMB EL DIRECTOR DEL CEIP S'AUBA, JOAN JOFRE

Com va sorgir la idea de que en Gustavo intervingués a l'escola?

La idea inicial va sorgir amb el canvi d'equip directiu, ja que es volia canviar la imatge exterior del centre que havia quedat un poc desfassada. La primera proposta era pintar l'escola de blanc i fer les lletres noves; l'Ajuntament havia de pintar la façana i en Gustavo, famós artista local i molt conegut per les seves aportacions al municipi, havia estat "escollit" per dissenyar les noves lletres. Vàrem contactar amb ell per traslladar-li la nostra petició i d'aquesta manera va començar aquesta aventura.

Quina va ser la reacció dels infants mentre s'executava la intervenció?

La veritat és que gran part de la intervenció d'en Gustavo va ser durant el mesos d'estiu i setembre quan no hi havia nins. Quan varen arribar el primer dia d'escola, els que no n'estaven assabentats varen al·lucinar. Comentaven que semblava una escola nova.

Una vegada amb els alumnes al centre i amb en Gustavo fent feina els nins encara estaven més contents, li duïen dibuixos, li demanaven autògrafs i li contaven coses seves. En Gustavo gaudia molt d'aquests moments, ja que és una persona molt generosa i sociable.

Quin balanç en feis de tot plegat?

Molt positiu! La feina que en Gustavo ha fet de manera TOTALMENT GRATUÏTA I DESINTERESSADA ens ha ajudat a encaminar el nou curs escolar. Curs nou i diferent per totes les circumstàncies que vivim i, a més, pel canvi d'equip directiu. Pensam que ha ajudat perquè els nins venguessin més contents a l'escola i també ha donat alegria a tota la comunitat educativa. El feedback que hem tengut de les famílies ha estat molt positiu i una majoria ens han transmès que els agrada el "canvi d'imatge".

Educativament parlant quin és l'ús de tenir la seva obra plasmada a les vostres parets?

Pensam que el més important ha estat que els nins hagin pogut participar en donar color a parts de les figures del mural de la planta baixa. Això ha fet que augmentin el seu vincle amb l'escola.

Vàrem organitzar un concurs de dibuix sobre la façana del centre perquè els nins poguessin donar el seu punt de vista sobre la tasca feta per en Gustavo i, com a premi, l'artista els va regalar a cada un dels guanyadors una serigrafia signada i un llibre amb un recull de les seves obres. A més a tots els participants, més de 300, els va regalar una postal.

De fet l'obra encara no està acabada. Quan passi l'hivern en Gustavo encara té preparades algunes intervencions més al centre amb la participació de l'alumnat.

Com definiries en Gustavo per a algú que encara no el conegui?

Molt professional, gran artista i encara millor persona. Generós, enèrgic, tranquil, sociable i xerrador. Com a darrera característica no podria obviar que és molt detallista. ■